

JAARVERSLAG 2022

JAARVERSLAG 2022

5

VOORWOORD

7

NIEUWE, AMBITIEUZE
CAMPUSSEN
ZETTEN LIMBURG OP
DE KAART

11

OBJECTIEVE CIJFERS
EN INZICHTEN VOEDEN
DE KENNIS OVER
ECONOMISCH LIMBURG

15

INTERNATIONALE
BEDRIJVEN EN TALENTEN
VINDEN DE WEG NAAR
LIMBURG

19

NA DE TOENEMENDE
INTERNATIONALE SPANNINGEN
KOMT ER OPNIEUW RUIMTE VOOR
MAAKECONOMIE DICHTBIJ HUIS

23

WERELDWIJD WORDT
VERDUURZAMING
VAN DE ECONOMIE ÉÉN
VAN DE GROOTSTE
UITDAGINGEN

27

DIGITALE EN CIRCLAIRE
INNOVATIES IN DE BOUWSECTOR
VERKLEINEN HAAR ECOLOGISCHE
VOETAFDruk

31

DE TOEKOMST VAN DE
GEZONDHEIDSZORG
IS DIGITAAL

35

HIGHTECH-OPLOSSINGEN EN EEN
MULTIMODALE SHIFT BEPALEN DE
TOEKOMST VAN DE LOGISTIEK

39

MET HET ECONOMISCHE
TOEKOMSTPLAN
SALKTURBO FIETST
LIMBURG BINNENKORT
IN HET EUROPESE
KOPPELTON

43

PARTICIPATIES

44

BIJLAGEN

WOORD VOORAF

2022 zal de geschiedenisboeken ingaan als het jaar waarin de oorlog tussen Rusland en Oekraïne losbarstte, met gruwelijke gevolgen voor de Oekraïense bevolking. De Westerse banden met Rusland werden logischerwijze grotendeels doorgeknipt, wat snel leidde tot een energieschaarste en bijgevolg ongezien hoge energieprijzen. Bovendien stak ook het coronavirus bij momenten nog steeds de kop op en bleven bepaalde grondstoffen en materialen beperkt beschikbaar.

Gevolg van dit alles was dat de kostprijs van zowat alle goederen en diensten fors duurder werd. Gemiddeld spreken we van een prijstoename van meer dan 10 procent op een jaar tijd in België. Nooit eerder was de inflatie zo hoog. De automatische loonindexering was een pleister op de wonde voor menig consument, maar een extra uitdaging voor het bedrijfsleven. Bovenop de grootste krapte op de arbeidsmarkt ooit en de stijgende rente, mogen we gerust stellen dat 2022 een turbulent jaar was voor de Limburgse economie.

Maar er was ook hoop, niet het minst in Limburg. Uit de jaarresultaten van onze Limburgradar blijkt dat de Limburgse bedrijven de storm over het algemeen goed wisten te trotseren. Mede gestuwd door de hoge inflatie bereikten de omzet, export en investeringen van de Limburgse bedrijven recordhoogtes in 2022. Inzake werkloosheid en faillissementen deed Limburg het beter dan Vlaanderen. En een heuse vacaturegolf overspoelde onze provincie.

Wat het afgelopen jaar echter vooral opviel, was de sterke dynamiek binnen het Limburgs economisch stelsel. De plannen voor een duurzame en innovatieve Campus Diepenbeek kregen concrete vorm. Weldra zal de eerste schop er de grond ingaan voor de realisatie van de Health Campus en de Bouwcampus. Limburg verenigde zich in het enthousiasme rond de mogelijke komst van de Einsteintelecoop naar onze contreien. Via diverse projecten in zowel maak, bouw, logistiek, zorg en andere sectoren werden belangrijke stappen gezet in de verdere digitalisering en verduurzaming van onze economie. Zoals je verderop in dit jaarverslag kan lezen waren POM Limburg en SALKturbo vaak de aanjagers van deze projecten.

De Limburgse economie is er klaar voor en dat stemt ons hoopvol voor de toekomst.

Tom Vandeput

Voorzitter POM Limburg

Noël Slangen

Algemeen directeur POM Limburg

HEALTH
CAMPUS
LIMBURG DC

LIMBURG DC

NIEUWE, AMBITIEUZE CAMPUSSEN ZETTEN LIMBURG OP DE KAART

De provincie Limburg heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een regio waarin innovatie en ondernemerschap troef zijn. Een belangrijke speler in dat verhaal? De nieuwe ambitieuze campussen die de provincie stelselmatig op de kaart zet. Deze campussen bieden een inspirerende omgeving waar bedrijven, kennisinstellingen en overheden samenwerken aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

Met een sterke focus op uitbreiding van die campussen in de toekomst, wil Limburg een toonaangevende rol spelen op het vlak van duurzaamheid, gezondheid, welzijn en technologie. Met state-of-the-art faciliteiten en een dynamische community van ondernemers, onderzoekers en studenten, bieden deze plekken een unieke kans om kennis en ideeën in elkaar te klikken en nieuwe samenwerkingen te verankeren. Ook in onze eigen werking is samenwerking een belangrijke sleutel. Voor de bestaande campussen konden we op de expertise van een hele lijst partners rekenen: LRM, provinciebestuur Limburg, UHasselt, KU Leuven en de steden Hasselt en Genk.

We investeren waar nodig in de ontwikkeling van collectieve infrastructuren waar bedrijven onderdak vinden. Denk aan Corda Campus in Hasselt of EnergyVille op Thor Park in Genk. Die investering is de motor om nieuwe bedrijvigheid op gang te brengen in onze provincie. Op het fundament van de succesvolle campussen bouwen we ook verder aan enkele nieuwe sites. Daarbij blijft de ingrediëntenmix ongewijzigd: innovatie, internationalisering, ondernemerschap en talentontwikkeling. Op dit moment staan vier campussen in de steigers op verschillende inspirerende plekken in Limburg. Van Diepenbeek tot Genk en Pelt. Zo trekken we een rode draad van innovatieve campussen doorheen Limburg.

Campus Diepenbeek kleurt opnieuw groen

De natuur op Campus Diepenbeek krijgt een stevige opwaardering. De voorbije jaren was de natuur op en rond de campus wat uit het oog verloren. Maar met de steun van Vlaams minister van Omgeving Zuhair Demir komt daar verandering in. Wandelpaden verbinden de verschillende deelcampussen en de rest van de natuur - waaronder de vijver - wordt opnieuw toegankelijk gemaakt voor het publiek. Eén van de doelstellingen van POM Limburg bij de opmaak van het ambitieuze masterplan voor Campus Diepenbeek was het waardevolle Demerlandschap in ere herstellen. Een groene omgeving, met wandelpaden en picknickbanken, komt de beleving op de campus sterk ten goede.

Opdracht landschapsonwerp voor Campus Diepenbeek gelanceerd

Campus Diepenbeek ondergaat de komende jaren een ware transformatie. De campus wordt één van de belangrijkste kruispunten van Limburg, met ruimte voor onderwijs, onderzoek, economische bedrijvigheid en recreatie. In het masterplan springen vooral de twee themacampussen in het oog. De Health Campus en Bouwcampus liggen als twee longen rondom het onderwijshart. De transformatie is bovendien nu al ingezet. De NV Wetenschapspark lanceert namelijk een overheidsopdracht voor een landschapsinrichtingsstudie en -ontwerp van de nieuwe site. Meer specifiek gaat het om een volledig landschapsonwerp voor enkele afgebakende zones op de campus. In die zones moeten onder meer de volgende elementen verwerkt worden: een fiets- en voetgangersbrug, een paviljoen en belevingspunt, meubilair en signalisatie.

De campus in Diepenbeek wordt één van de belangrijkste kruispunten van Limburg, met ruimte voor onderwijs, onderzoek, bedrijvigheid en recreatie.

Campus Diepenbeek krijgt indrukwekkende toegangspoort

Het ontwerp voor de toegangspoort van Limburg DC is bekend. Een consortium van het Parijse Studio Muoto en het Gentse Tab Architects wint de architectuurwedstrijd na een open oproep, die POM Limburg samen met de Vlaamse Bouwmeester organiseerden. Het poortgebouw van Health Campus Limburg wordt een indrukwekkende, cilindervormige toren met een open karakter. Herkenbaarheid en identiteit waren sleutelcriteria tijdens de selectieprocedure. Het doel is om zo het campusgevoel te versterken. Daarbij wordt de toegangspoort een toonbeeld van duurzaamheid: er wordt zowel energiepositief, veranderingsgericht als waterneutraal gebouwd. Het poortgebouw zelf huisvest een open innovatiecentrum voor de zorg, en gedeelde faciliteiten voor campusbewoners, waaronder kantoren, vergaderruimtes en een restaurant.

Uitrol warmtenet Smart Energy Link van start op Thor Park

In het kader van het Smart Energy Link-project wordt op Thor Park een slim koude- en warmtenet, CollecThor, ontwikkeld. Het doel is om gebouwen op de campus duurzaam te verwarmen en te koelen. Het net zal zoveel mogelijk restwarmte en -koude uitwisselen en eventueel opslaan. POM Limburg liet onderzoeken of het technisch en economisch haalbaar is om zowel de nieuwe gebouwen als de bestaande gebouwen op Thor Park aan te sluiten op het intelligente netwerk. De studie bevestigde de haalbaarheid, meer nog: op lange termijn leidt de aansluiting zelfs tot financiële winst en CO₂- en energiebesparing. In 2023 gaat de tweede fase van start. Naast warmte wordt ook koude opgeslagen in de ondiepe ondergrond om gebouwen te verwarmen en te koelen.

OBJECTIEVE CIJFERS EN INZICHTEN VOEDEN DE KENNIS OVER ECONOMISCH LIMBURG

Onze economie en samenleving digitaliseren in sneltempo. Dat verandert niet alleen onze manier van leven en werken, het levert ook een pak nieuwe data en kennis op. Twee tools die op hun beurt helpen om de economie en samenleving zelf ook beter te begrijpen en bij te sturen. Mits we ze vertalen naar relevante en betrouwbare inzichten. En net dat is de kerntaak van de kenniscel: met objectieve cijfers en inzichten de kennis over economisch Limburg voeden, om Limburg economisch te versterken.

In de veelheid van sociaaleconomische data, inzichten en kennis fungeert de kenniscel als draaischijf én kompas. Als draaischijf verzamelen we de meest relevante en betrouwbare cijfers, analyseren we ze met een scherpe blik en bieden we ze op een toegankelijke manier aan. In 2022 vertaalden we onze cijfers en analyses onder andere via de driemaandelijkse Limburgradar, de crisismonitor, verschillende webartikels rond een actueel 'Cijfer in de kijker', sectorfiches met sectorale kerncijfers, de ondersteuning van de webtool Provincies in Cijfers, maar ook via pers en (sociale) media. Verder beantwoordden we een brede waaier aan vragen rond specifieke cijfers of thema's. Ook via die weg vervulden we opnieuw onze functie van objectieve kennispartner en 'dataleverancier' binnen het Limburgs economisch werkveld.

Als een kompas bieden we daarnaast ook meer kwalitatieve inzichten over de Limburgse uitdagingen en geven we zo mee richting aan het economisch beleid. Zo bevroegen we in 2022 bedrijven en burgers om te peilen in hoeverre zij mee zijn met digitalisering. Een andere klemtoon lag op het verwerven van bijkomende inzichten over groeihefbomen voor bedrijven. Met die inzichten zetten we verdere stappen in het activeren en sensibiliseren van Limburgse bedrijven op het vlak van competitiviteit en productiviteit.

De kenniscel hield in 2022 dus stevig de vinger aan de pols, zowel via objectieve monitoring van economische trends als met strategische inzichten over de uitdagingen van morgen.

In de veelheid van sociaaleconomische data, inzichten en kennis fungeert de kenniscel als draaischijf en kompas.

34% meer tewerkstelling in Limburgse circulaire economie

De circulaire economie was de laatste jaren een groeimotor voor de werkgelegenheid in Limburg. Bedrijven en organisaties in circulaire sectoren als reparatie, afval, verhuur en leasing, onderhoud van motorvoertuigen, tweedehandsartikelen en de restauratie van gebouwen trokken meer en meer werknemers aan. In 2020 telde Limburg 34,1 procent meer loontrekkende jobs in de sector dan tien jaar geleden. Vooral vanaf 2017 is er sprake van een sterke toename. Ook in vergelijking met Vlaanderen, waar het aantal jobs in de circulaire economie met 14,8 procent steeg tussen 2010 en 2020, ligt de toename in onze provincie een stuk hoger. De groei in Limburg is dan ook het sterkst van alle Vlaamse provincies.

3,5% van de Limburgse oppervlakte is goed voor 40% van alle jobs in Limburg

Hoewel ze relatief weinig plaats innemen in de totale oppervlakte, zijn bedrijventerreinen van onschatbare waarde voor de Limburgse economie. Ze huisvesten 20 procent van alle Limburgse ondernemingen en zijn goed voor bijna 40 procent van het totaal aantal jobs en meer dan 40 procent van de bruto toegevoegde waarde in de provincie. Dat berekende POM Limburg door de VLAIO-data over bedrijven op bedrijventerreinen te koppelen aan de bedrijfsgegevens van RSZ. Limburg heeft een totale oppervlakte van 242.743 ha. Uit de bezettingstabellen van VLAIO blijkt dat 3,5 procent van die oppervlakte wordt ingenomen door bedrijventerreinen. Gemiddeld in Vlaanderen is dat aandeel 2,8 procent. In totaal tellen de Limburgse bedrijventerreinen meer dan 4.500 bedrijfsvestigingen. Dat betekent dat ruim één op vijf ondernemingen die personeel tewerkstellen in Limburg, gevestigd is op een bedrijventerrein.

Minder dan de helft van de Limburgers beschikt over digitale basisvaardigheden

Slechts 48 procent van de Limburgers tussen 16 en 74 jaar beschikt over digitale basisvaardigheden. Gemiddeld in Vlaanderen is dat 55 procent. Zowel het opleidingsniveau als het gezinsinkomen blijken een sterke invloed te hebben op de mate waarin men onderlegd is in het gebruik van digitale toepassingen. Zo blijkt uit de resultaten van de Statbel-enquête die POM Limburg onder de loep nam. Binnen België scoort Vlaams-Brabant het best met 63 procent van de inwoners dat beschikt over minimaal een basiskennis van digitale vaardigheden. Met een score van slechts 48 procent bengelen Limburg, West-Vlaanderen en Henegouwen onderaan. Maar ook tussen mannen en vrouwen gaapt een aanzienlijke digitale kloof. 52 procent van de Limburgse mannen beschikt over digitale basisvaardigheden. Bij de Limburgse vrouwen is dit slechts 44 procent. Inzake leeftijd is het niet geheel verwonderlijk dat vooral de groep 55- tot 74-jarigen doorgaans over minder digitale vaardigheden beschikt dan hun jongere streekgenoten.

Slechts 2,7 werkzoekenden per openstaande vacature in Limburg

Eind 2021 telde Limburg nog slechts 2,7 werkzoekenden per openstaande vacature. Ter vergelijking, eind 2020 waren er dat nog 6,9 en begin 2015, net na de sluiting van Ford Genk, zelfs meer dan 20. Ook uit deze cijfers blijkt eens te meer dat er een enorme krapte heerst op de Limburgse arbeidsmarkt. POM Limburg dook in de cijfers van VDAB om die krapte onder de loep te nemen. De krapte op de arbeidsmarkt wordt gemeten aan de hand van de zogenaamde spanningsratio, ofwel het aantal werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature. Op een jaar tijd is die ratio spectaculair gedaald: van 6,9 eind 2020 naar 2,7 eind 2021. Daarmee zit Limburg eind 2021 nagenoeg op het niveau van Vlaanderen, waar de spanningsratio zakte van 5,7 naar 2,5. Nooit eerder telde VDAB zo weinig werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature.

3 op 10 Limburgse bedrijven doet aan e-commerce

De Digibarometer van POM Limburg analyseert hoe digitaal actief Limburgse bedrijven zijn. Daarvoor vulden 481 bedrijven uit verschillende sectoren en van verschillende grootte de enquête van POM Limburg in, dat hiervoor samenwerkte met UHasselt en M.A.S. Research. 3 op 4 ondernemingen in Limburg beschikt over een eigen website, vooral om informatie te geven over prijzen, goederen en diensten. 72 procent van de bedrijven maakt bovendien gebruik van sociale media. Vooral Facebook en LinkedIn zijn in trek. Bijna de helft maakt gebruik van de cloud, bijvoorbeeld voor e-mailprogramma's of voor het opslaan van bestanden. En 3 op 10 Limburgse bedrijven doet aan e-commerce, wat meer is dan gemiddeld in Vlaanderen. De digitalisering van de economie en maatschappij gaat razendsnel. Om competitief te blijven moeten bedrijven meer en meer de digitale kaart trekken.

INTERNATIONALE BEDRIJVEN EN TALENTEN VINDEN DE WEG NAAR LIMBURG

Limburg was vorig jaar bijzonder in trek bij buitenlandse investeerders. Dat bevestigen de nieuwe cijfers van Flanders Investment & Trade. Van het totale bedrag van 5,3 miljard euro in Vlaanderen ging zo'n 11 procent naar onze provincie. Het gaat om het hoogste bedrag van de afgelopen vijf jaar. Een duidelijke bevestiging van ons aantrekkelijke investeringsklimaat.

Voor bedrijven is het in Limburg dus goed vertoeven. Ons ondernemersvriendelijk klimaat doelt op zowel de fysieke ruimte van goed uitgeruste en duurzame bedrijventerreinen als de mentale ruimte voor experiment en innovatie. Onze ligging bezorgt ons ook een streepje voor: 50 procent van de koopkracht van de Europese Unie ligt binnen een straal van 450 kilometer. Makkelijk te bereiken en een perfecte uitvalsbasis voor zowel grotere bedrijven als scale- en start-ups.

Om Limburg nog meer op de internationale kaart te zetten, startte POM Limburg in 2019 het Expat Centre Limburg op, een onthaalbureau voor expats en andere buitenlandse kenniswerkers. In dat kader onderzochten we de mogelijkheid om een internationale school in Limburg op te richten voor kinderen van expats. Verder startten we een nieuwe community op waarbij we Limburgers van over de hele wereld connecteren, Limburgers Worldwide.

De komende jaren willen we nog meer internationale spelers aantrekken. Het POM-team Welkommanagement richt haar blik op buitenlandse investeringen in toekomstgerichte en competitief sterke sectoren, zoals cleantech of life sciences. Zo willen we het economisch potentieel van Limburg verder verzilveren.

POM Limburg en Het Belang van Limburg connecteren Limburgers over de hele wereld

De nieuwe professionele community "Limburgers Worldwide" verenigt Limburgers van over de hele wereld. De LinkedIn-groep werd opgericht door POM Limburg en Het Belang van Limburg, in samenwerking met online expatmagazine The Bulletin. Limburgers Worldwide brengt dagelijks Engelstalig nieuws over Limburg. Met het Expat Centre Limburg focust POM Limburg al enige tijd op internationalisering en het onthaal van hoogopgeleide kenniswerkers of expats. Maar uit gesprekken bleek dat de doorstroom van Engelstalige informatie in onze provincie ontoereikend is. De community richt zich niet alleen tot expats en hun partners, buitenlandse studenten en andere hoogopgeleide anderstaligen. Ook uitgeweken Limburgers die een link willen houden met hun thuisbasis behoren tot de doelgroep. Daarom vond POM Limburg in Het Belang van Limburg de ideale partner.

POM Limburg onderzoekt haalbaarheid internationale school voor Limburg

POM Limburg onderzoekt de haalbaarheid van een internationale school op Limburgse bodem. Die maakt de provincie interessanter voor buitenlandse investeerders. In een internationale school wordt lesgegeven in een buitenlandse taal, in de praktijk meestal Engels. De leerlingen zijn vaak kinderen van expats of buitenlandse kenniswerkers. Niet alleen harde factoren, zoals afzetmarkt, beïnvloeden de keuze van buitenlandse bedrijven voor hun internationale vestigingsplaats. Zachte factoren worden alsnog belangrijker. Uit studies blijkt dat een internationale school een belangrijke zachte vestigingsfactor is. POM Limburg nam economisch onderzoeks- en adviesbureau Decisio uit Amsterdam onder de arm. Zij zullen in kaart brengen wat de toegevoegde waarde is van zo'n school, en in welke mate ze een katalysator is voor verdere internationalisering. Maar ook of er in Limburg voldoende kritische massa is.

Biotechbedrijf ZhenGe investeert 1 miljoen in Limburg

Het Chinees-Amerikaans bedrijf ZhenGe Biotech opent voor het eerst een Europese vestiging, en doet dat in Limburg. POM Limburg haalt het bedrijf naar de Health Campus in Diepenbeek. ZhenGe Biotech is een zogenaamde CDMO (Contract Development Manufacturing Organization), een bedrijf dat diensten verleent aan meer dan honderd andere farmabedrijven. Concreet gaat het om de ontwikkeling en productie van biologische geneesmiddelen. De snelgroeende farmaspeler heeft vestigingen in het Chinese Shanghai en het Amerikaanse Maryland. ZhenGe Biotech wilde al enige tijd uitbreiden naar Europa, en koos nu expliciet voor Limburg. Het bedrijf zal haar Europese vestiging kleinschalig opstarten met een vijftal medewerkers, en wil in eerste instantie vooral inzicht krijgen in de Belgische markt met het oog op de opstart van een nieuwe productie-eenheid. Daartoe investeert het bedrijf één miljoen euro in Limburg.

Biotechbedrijf Rejuvenate verhuist naar Diepenbeek

POM Limburg haalt biomedisch bedrijf Rejuvenate Biomed naar de Health Campus Limburg in Diepenbeek. Het bedrijf, met vestigingen in Heusden-Zolder en Beerse, ontwikkelt geneesmiddelen om het ontstaan van ouderdomsziekten te vertragen of te voorkomen. Vandaag telt Rejuvenate tien werknemers, maar zijn ze op zoek naar nieuw talent voor de opening van hun nieuwe vestiging op de Health Campus. En daarvoor wil het bedrijf lokaal kansen creëren. De komende vijf jaar zal Rejuvenate 25 nieuwe hoogopgeleide profielen aanwerven. Het gaat onder meer om wetenschappers, laboanalisten, ingenieurs, biomedici, artsen en statistici. Zo versterkt Rejuvenate mee het groeiende ecosysteem op de Health Campus.

Clinitude breidt uit naar Limburg

Internationale farmaspeler Clinitude breidt haar poot uit naar Limburg. POM Limburg haalt het bedrijf naar de toekomstige Health Campus in Diepenbeek. De Leuvense CRO - Clinical Research Organisation - voert klinische studies uit voor farmabedrijven, en is onder andere gespecialiseerd in onderzoek naar vaccins en radioactieve producten. Naast haar hoofdkantoor in Leuven heeft het bedrijf vestigingen in Singapore, de Filipijnen en de Verenigde Staten. Het stelt op dit moment zo'n vijftig mensen te werk. Maar Clinitude wil haar omzet in 2022 verdubbelen, en is daarvoor op zoek naar 35 hoogopgeleide profielen. Een deel daarvan wil het bedrijf in Limburg rekruteren. De nabijheid van UHasselt is dan ook een extra troef voor groeiende farmabedrijven. Zo kunnen ze talent bij de bron aanwerven.

Het POM-team Welkommanagement richt haar blik op buitenlandse investeringen in sterke sectoren, zoals cleantech of life sciences.

11

LASCEL 11

NA DE TOENEMENDE INTERNATIONALE SPANNINGEN KOMT ER OPNIEUW RUIMTE VOOR MAAKECONOMIE DICHTBIJ HUIS

De laatste jaren kregen Limburgse productiebedrijven heel wat uitdagingen op hun bord: toenemende internationale spanningen, verstoringen in de supply chain en COVID-19. In combinatie met de stijgende inkomens in lageloonlanden en hogere transportkosten werd het opeens zelfs voordeliger om opnieuw dicht bij huis te produceren. Reshoring luidt de officiële term van dat proces. Productieactiviteiten die in het verleden naar het buitenland waren verplaatst (offshoring), terugbrengen naar het thuisland. De shift kent heel wat voordelen. Van meer controle over het productieproces met lokale leveranciers tot jobcreatie en lagere (douane)kosten en invoerrechten.

Om het proces van reshoring te kunnen bewerkstelligen, moet de huidige maakeconomie transformeren. De klant wordt steeds strenger en zoekt maatwerk dat snel leverbaar is. De maakindustrie moet zich daarom niet alleen innovatief, maar ook weerbaar opstellen. De binnenlandse productie zal toenemen en zal zich moeten enten op high-mix-low-volume-producten in plaats van seriële massaproducten. De toegevoegde waarde voor Limburgse productiebedrijven ligt in een snelle, wisselende én slimme productie. Specialisaties, niches en maatwerk vormen een leidraad voor de toekomst.

Een mogelijke strategie om de Limburgse maakindustrie hier te houden of terug te halen uit het buitenland? Een sterke focus op automatisering. In lijn daarmee verkennen bedrijven nieuwe digitale technologieën, zoals smart manufacturing en industry 4.0. Samenwerkingsverbanden net over de provinciegrens – met Aken, Nederlands Limburg, Eindhoven en Luik – vormen daarin een sterke hefboom.

POM Limburg wakkert het innovatieve karakter van de Limburgse markt verder aan. En zet (inter)nationale samenwerkingen op touw om een krachtig ecosysteem te creëren tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheidsinstanties. Daarnaast introduceren we nieuwe, slimme methodes in bedrijven om de doorlooptijd te versnellen en coöpereren mee in high-end locaties zoals FacThory in Genk, waar slimme maakbedrijven de nieuwste state-of-the-art machines tot hun beschikking hebben.

Vier nieuwe opdrachten voor Eisteotelescoop gelanceerd

In 2024 hakt Europa de knoop door, en beslist ze welke van de twee kandidaatregio's de Eisteotelescoop, een ultramodern observatorium van zwaartekrachtgolven, mag bouwen. Vandaag al doet POM Limburg grote inspanningen om het hoogtechnologisch project naar het drielandenpunt te halen. Zo ondersteunt POM Limburg via het ET2SMEs-project Limburgse maakbedrijven in het ontwikkelen van nieuwe producten, processen en technieken. Die zijn relevant voor de Eisteotelescoop, maar kunnen ook in andere sectoren, zoals de autoindustrie en luchtvaart, ingezet worden. Nu al zijn kansen te rapen: de eerste vier opdrachten voor 2022 werden gelanceerd. Het is nu zaak om gespecialiseerde bedrijven hier zo snel mogelijk van op de hoogte te brengen. Die strategie bleek in 2021 al succesvol. Toen haalde het Zonhovense Jansen the Building Company een opdracht binnen om de 'cleanrooms', ruimtes zonder stofdeeltjes, in Maastricht te bouwen.

Aperam en Werkhuizen Hengelhoef bouwen machine om ondergronds buizen te produceren voor Eisteotelescoop

Onder impuls van POM Limburg ontwikkelen twee Genkse bedrijven, Aperam en Werkhuizen Hengelhoef, samen een machine om ondergronds vacuümbuizen te produceren voor de Eisteotelescoop. Hiervoor stappen ze in een consortium met het Duitse lasbedrijf FEF en de Universiteit van Aken. In de Eisteotelescoop wordt onderzoek gedaan naar zwaartekrachtgolven. Die worden veroorzaakt door minimale vervormingen van de aarde. Om de golven te kunnen detecteren, worden in de kilometerslange tunnels van het observatorium lasers afgevuurd op spiegels. Omwille van de grote trillingsgevoeligheid moeten die lasers doorheen vacuümbuizen geschoten worden. Concreet bouwen de twee Genkse bedrijven samen aan een machine om grote lengtes aan vacuümbuizen ondergronds te kunnen produceren. Dat zou het titanenwerk in grote mate verlichten, en de kost van het vacuümsysteem sterk naar beneden halen.

Merger produceert nu binnendeuren op maat in 24 uur

Interieurbedrijf Merger uit Tongeren ontwikkelt een nieuwe online tool voor hun klanten om binnendeuren op maat samen te stellen. Dat doet het bedrijf met steun van QRM4.0, een Europees project van POM Limburg en partners, dat maakbedrijven vertrouwd maakt met nieuwe digitale technologieën, zoals industrie 4.0 en Quick Response Manufacturing (QRM). Op dit moment bedraagt de productietijd van zo'n binnendeur nog vier dagen, maar het Tongerse bedrijf wil die tijdspanne terugdringen naar 24 uur. Door de tool is de lijn tussen klant en productie veel korter, en wordt er vooral tijd in administratie en bureauwerk bespaard. Als het traject een succes blijkt, zal Merger een gelijkaardige tool voor meubels ontwikkelen.

Hayen Laser Technology wil 80% sneller produceren

Het Truiense metaalbedrijf Hayen Laser Technology wil haar productieproces binnen drie jaar met 80 procent versnellen. Dat kan met de steun van QRM4.0, een Europees project van POM Limburg en partners. Hayen Laser Technology uit Sint-Truiden is gespecialiseerd in lasersnijden, plooiën, lassen en lakken van industrieel plaatwerk. De vraag van klanten stijgt, maar het huidige productieproces kan niet aan die vraag voldoen. Er mist een overzicht in de verschillende processen. Hierdoor komen problemen te laat aan het licht en grijpt men ook te laat in. De huidige doorlooptijd van bestelling tot levering kan daardoor oplopen tot acht weken. Om verder te groeien, ziet het Truiens bedrijf heil in Quick Response Manufacturing (QRM). Hayen zal enerzijds nieuwe software implementeren, en anderzijds QRM-cellen opstarten voor kleinere orders.

POM Limburg en Sint-Truiden lanceren samenwerking rond slimme maakbedrijven

POM Limburg en de stad Sint-Truiden gaan een samenwerking aan om Limburgse maakbedrijven toekomstproof te maken. Onder impuls van de stad Sint-Truiden werken enkele grote bedrijven uit de auto-industrie – zoals Punch Powertrain, VCST, Bosch en Tenneco – al enige tijd samen. In een slim netwerk delen ze kennis, technologieën en middelen om hun concurrentiekracht te verhogen. De laatste tijd groeide de interesse van maakbedrijven uit de ruimere regio om deel te nemen. Nu POM Limburg mee op de kar springt, wordt het netwerk dan ook uitgebreid naar de volledige provincie. Maakbedrijven moeten een omslag maken om tegemoet te komen aan de hedendaagse eisen van klanten. Die verwachten namelijk snelle levertijden en producten op maat. Daarom organiseren POM Limburg en Sint-Truiden in het voorjaar van 2022 vanuit het slimme netwerk vier masterclasses rond digitalisering, automatisering, QRM en industrie 4.0.

Thor Park start bouw van modulaire productieomgeving voor slimme maakbedrijven

De bouw van FacThory, de campus voor bedrijven in de innovatieve energie- en slimme maakindustrie, is van start gegaan op Thor Park. Het gebouw van 30.000 m² komt er in drie fases. De eerste fase wordt al in december 2023 afgerond en zal bestaan uit een productievloer, labo- en testruimtes, maar ook kantoren. Start-ups, scale-ups en mature bedrijven kunnen er terecht om processen rond automatisering en robotisering te testen. De maaksector was de afgelopen decennia één van de sterkhouders van de Limburgse economie, maar haar belang in tewerkstelling en omzet neemt de laatste jaren af. Digitalisering en robotisering kunnen het tij keren, en daar zal FacThory een sleutelrol in spelen. De campus is een project van stad Genk, POM Limburg, LRM, KU Leuven, Flanders Make en Sirris, en is goed voor een investering van 20 miljoen euro.

WERELDWIJD WORDT VERDUURZAMING VAN DE ECONOMIE ÉÉN VAN DE GROOTSTE UITDAGINGEN

We staan dagelijks oog in oog met heel wat uitdagingen in onze wereld: het klimaat, droogte, vervuiling, schaarste, ... Uit noodzaak moeten we - liever gisteren dan vandaag - op zoek naar creatieve oplossingen voor een duurzame toekomst. Op nationaal en internationaal niveau zetten we al een aantal stappen in de juiste richting. Denk aan specifieke wetgeving die bedrijven verplicht om hun uitstoot te verminderen, subsidies voor duurzame energie én duurzaamheidslabels die bedrijven kunnen behalen wanneer de vereiste kwaliteit aanwezig is.

En toch moet duurzaamheid nog prominenter de stuwende kracht achter het Limburgs ondernemerschap worden. Heel wat bedrijven moeten zich in dat kader anders organiseren. Geen makkelijke taak. Maar duurzaamheid kan in de juiste vormen leiden tot meer productiviteit door bedachtzamer om te springen met schaarse grondstoffen, energie en afvalstromen. Het Europese onderzoeks- en bedrijfsleven loopt hierin wereldwijd zelfs voorop. Door duurzame producten, diensten en bedrijfsmodellen te ontwikkelen, creëren bedrijven een meerwaarde voor hun klanten en dragen ze bij aan een duurzamere toekomst. Samenwerking is daarbij de sleutel tot succes.

Om die verduurzaming te bewerkstelligen moeten we afwijken van platgetrapte paden. We moeten van lineair ondernemen naar een meer circulaire variant waarbij producten en grondstoffen zo lang en hoogwaardig mogelijk in het productieproces meedraaien. En die keuzes maken ondernemers best al in het vroege ontwerpproces: 80 procent van de milieu-impact van een product wordt in die eerste fase bepaald. Bij POM Limburg maken we deze circulaire principes concreet in de kunststofcommunity. Het doel? De kunststofkringloop sluiten door een betere samenwerking tussen de verschillende actoren in de waardeketen te faciliteren.

Naast het duurzaam en efficiënt omspringen met grondstoffen, zetten we ook in op duurzame energie. In termen van mobiliteit verkennen we de mogelijkheden van waterstof- en elektrische voertuigen. Ze produceren geen uitlaatgassen en zijn daarom veel schoner en gezonder. De overstap naar duurzame energie en groene mobiliteit leidt tot nieuwe kansen voor innovatie en economische groei voor de markt.

Nieuwe campus rond duurzame mobiliteit in Lommel

In Lommel komt een nieuwe campus rond groene mobiliteit. Vijf partners - POM Limburg, de stad Lommel, Flanders Make, Ford Lommel Proving Ground en E-Trucks Europe - gaan hiervoor een samenwerking aan. De omschakeling naar duurzame mobiliteit verloopt trager dan gehoopt en daar willen de partners verandering in brengen. Het doel is om onderzoek naar en de ontwikkeling van duurzame mobiliteit te verankeren in Noord-Limburg en zo de transitie naar een emissievrije toekomst te versnellen. De nieuwe campus bundelt kennis en infrastructuur rond rond emissievrije mobiliteit. In het onderzoekscentrum kunnen ontwikkelaars van duurzame voertuigen terecht om voertuigcomponenten en wagens te testen of verder te ontwikkelen. Bovendien zal kennisdeling en ketensamenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden gestimuleerd worden.

Eerste stap richting groene waterstofeconomie

Negen partners - waaronder POM Limburg - bundelen de krachten om een groene waterstofeconomie in de Maas-Rijnregio te ontwikkelen. De focus van het Interreg-project 'EMR H2 Booster' ligt op het stimuleren van innovatie, demonstratie en kennisdeling in de regio. Waterstof is een gas dat met gebruik van hernieuwbare elektriciteit uit water kan worden geproduceerd. Daarom zal het een sleutelrol spelen in het koolstofvrije energiesysteem van de toekomst ter vervanging van fossiele brandstoffen. Het doel van het project is om partijen en initiatieven te verbinden, maar ook om innovatie in de waterstofketen te versnellen en zo duurzame groei en werkgelegenheid te creëren. Verder wil 'Hydrogen Booster' een innovatie-ecosysteem verwezenlijken in de Maas-Rijnregio voor de transitie naar groene waterstof. Daarom brengt het industriële spelers en regionale sterktes rond groene waterstof in kaart.

POM Limburg richt kunststofcommunity op

Vandaag gebruiken we 350 miljoen ton plastics, en dat getal zal in de toekomst enkel blijven toenemen. Dat leidt tot grote uitdagingen, zoals plastic afval of het gebruik van fossiele grondstoffen en CO₂-uitstoot. Om de verschillende stakeholders uit de kunststofindustrie dichter bij elkaar te brengen, richt POM Limburg een nieuw platform op, de 'kunststofcommunity'. Zowel producenten, verwerkers, afvalinzamelaars, recyclagebedrijven als kennisinstellingen nemen deel. Het doel is om samen de kunststofindustrie naar een hoger, maar vooral duurzamer niveau te tillen door in te zetten op innovatie en recyclage. Het wereldwijde tekort aan grondstoffen heeft een significante impact op de prijzen. Grondstoffenefficiëntie stond dan ook hoog op de agenda tijdens de bijeenkomst van de kunststofcommunity.

Horizon Europe-project SYSCHEMIQ van start

Op de Brightlands Chemelot Campus werd het startschot gegeven voor het Horizon Europe-project SYSCHEMIQ. Twintig partners uit België, Nederland, Duitsland en Italië - waaronder POM Limburg - zetten de transitie naar een circulaire kunststoffeneconomie in. Het project richt zich enerzijds op het verzamelen, sorteren en recyclen van gebruikt plastic. Anderzijds ligt de focus in het ontwerpproces op recyclage om zo producten uit kunststof in de toekomst gemakkelijker en beter te kunnen recyclen. Het partnerschap bestaat uit een mix van bedrijven uit de kunststofindustrie, maar ook kennisinstellingen en overheden. Het doel van het project? Een blauwdruk ontwikkelen van de recyclagehub van de toekomst. SYSCHEMIQ sluit nauw aan bij de doelstellingen van POM Limburg rond een circulaire kunststoffensector. In het project staat het POM-team dan ook in voor de deling en disseminatie van kennis via workshops. Daar zal het de kunststofcommunity nauw bij betrekken.

Beter recyclen door ecodesign

Het Creative Limburg Innovation Platform - CLIP - van POM Limburg organiseerde een interactieve sessie 'Design 4 Recycling'. Via partnerships en projecten geeft het CLIP in samenwerking met Wonderful.stream kmo's een duwtje in de rug om innovatief en creatief om te springen met hun reststromen. Deze sessie zette bedrijven op weg naar een designproces dat niet alleen oog heeft voor economische, technische en menselijke aspecten, maar ook voor het milieu. Een belangrijke conclusie: vandaag ontwerpen we het afval van de toekomst. Want als je circulair wilt ontwerpen, moet je rekening houden met het einde van de levenscyclus van een product. De CLIP-sessie werd afgesloten met een rondleiding op de productiesite van Vandersanden Group. Daar zagen de deelnemers hoe het bedrijf streeft naar meer duurzaamheid, van energie-efficiëntie, optimalisatie en vergroening tot het gebruik van gerecycleerd materiaal in haar verpakkingshoezen.

From Waste 2 Profit lanceert derde subsidiecall

Op de weg richting duurzaamheid en circulariteit botsen kmo's op heel wat obstakels, en die knelpunten wil From Waste 2 Profit aanpakken. Daarom lanceert het Europese project een derde subsidiecall. Het doel: kmo's uit de Maas-Rijnregio activeren rond afvalbeheer. Duurzaamheid lijkt vaak omslachtig, maar minder afval levert net meer op: minder kosten, nieuwe inkomsten en een beter milieuraapport. Een duurzame strategie leidt met andere woorden tot concurrentiële voordelen. Om bedrijven te ondersteunen bij het optimaliseren van hun afvalbeheer bieden de projectpartners subsidies aan. Concreet ontvangen geselecteerde bedrijven een steunvouchere van 2.500 euro voor een afvalaudit. Daarnaast biedt het project een financiële impuls van 50 procent voor een afvaloptimalisatieproject, zoals investeringen in software of infrastructuur.

DIGITALE EN CIRCULAIRE INNOVATIES IN DE BOUWSECTOR VERKLEINEN HAAR ECOLOGISCHE VOETAFDRIJK

De bouwsector is - zoals veel andere sectoren - onderhevig aan trends. De war for talent woedt bijvoorbeeld hevig in de sector. Werknemers vinden is een uitdaging op zich, maar het behouden van die krachten en een permanente focus op het verbeteren van hun competenties zijn minstens even belangrijk. Daarnaast zijn digitalisering en duurzaamheid ook twee belangrijke pijlers die de nodige flexibiliteit vragen van de bouw.

We spelen in op die trends en uitdagingen via verschillende innovatieve projecten en initiatieven. In onder andere het Boost Bouw Limburg-programma in samenwerking met Embuild Limburg, maar ook met de Denktank Bouw en Bouwcampus 2.0. Stuk voor stuk initiatieven die doen inspireren, participeren én cocreëren. Om zo een blik op de toekomst van de sector werpen.

Bouwcampus 2.0 wordt de centrale ontmoetingsplek op Campus Diepenbeek voor de bouwsector. Het nieuwe gebouw wordt de spil voor duurzame en digitale innovaties, vertaald in zes concrete ambities. Van het minimaliseren van milieu- en klimaatimpact tot onderzoek en ontwikkeling. Ook voor talentontwikkeling en circulaire onderzoeksinfrastructuur is er plek op deze geavanceerde locatie.

In 2022 zetten we al broodnodige stappen in dit circulaire en innovatieve verhaal. De Limburgse bouwsector tekende een manifest voor circulair bouwen. De focus lag afgelopen jaar op circulaire moonshooters die moesten inspireren en informeren en het opstarten van een ecosysteem met ondernemers, overheid en onderwijs. We schreven daarbij ook de laatste pagina's van het OVAM-project Circulab: een multidisciplinair leer- en onderzoeksproject rond circulair bouwen in het kader van de Bouwcampus 2.0. Daarnaast legden we de fundamenten van het lerende netwerk 'digitale werfleider' waarbij de nadruk wordt gelegd op kennis en expertise enerzijds en de implementatie van XR-technologie op bedrijfsniveau anderzijds.

Limburgse bouwsector tekent manifest voor circulair bouwen

Op de Bouwcampus werd in aanwezigheid van Vlaams minister Jo Brouns een manifest ondertekend voor de circulaire transitie van de Limburgse bouwsector. Limburg kent traditiegetrouw een sterke bouwsector. Met meer dan 7 miljard jaarlijkse omzet is de bouw goed voor 13 procent van de totale omzet in Limburg. Tegelijkertijd kent de sector stevige uitdagingen, zoals de reductie van CO₂-uitstoot en het nijpende tekort aan arbeidskrachten en grondstoffen. Op initiatief van POM Limburg en Embuild Limburg ondertekenden zo'n twintig bedrijven, kennisinstellingen en overheidspartners officieel het 'Manifest Circulair Bouwen'. Samen met de Vlaamse overheid engageren ze zich om de transitie naar circulair bouwen in te zetten. Limburg is de eerste provincie die een officiële engagementsverklaring op tafel kan leggen.

Nieuwe denktank geeft vorm aan toekomst bouw

POM Limburg en Embuild Limburg brachten in november 2022 bouwbedrijven en andere actoren uit het veld samen voor een brainstorm over de toekomst van de Limburgse bouwsector. Vandaag kent de sector heel wat uitdagingen: faalkosten, regelgeving en duurzaamheid, maar ook de 'war for talent' en de complexiteit van het bouwproces. Rond die laatste uitdaging treedt de industrialisatie van het bouwproces sterker op de voorgrond. Daarbij worden verschillende onderdelen van een gebouw off-site geproduceerd om ze vervolgens op de werf te monteren. Een link tussen bouw en maaksector, maar ook logistiek en energie is dan essentieel. Bovendien hangen daar enkele voorwaarden aan vast, zoals standaardisering, automatisering, modulariteit en digitalisering. De conclusie van de denktank-sessie: omwille van de toenemende complexiteit speelt samenwerking een sleutelrol bij de slaagkans van een bouwproces.

De Limburgse bouwsector ondertekende een manifest voor de circulaire transitie van de Limburgse bouwsector.

De bouwwerf digitaal uitbreiden met XR-technologie

In juni 2022 zette Embuild Limburg haar deuren open voor een nieuwe captain's table, georganiseerd door POM Limburg. Het thema: toepassingen van XR-technologie in de bouwsector. XR-technologie is de brede verzamelnaam voor alles wat te maken heeft met het digitaal uitbreiden van de echte wereld, zoals AR, VR en MR. De toepassing van die technologieën kan voor grote competitiviteitssprongen zorgen in vele sectoren, waaronder de bouw. POM Limburg nodigde zowel gevestigde waarden uit de bouwsector als kleinere, sterk gespecialiseerde bedrijven en start-ups aan tafel uit. De aanwezigen discussieerden over de noden van de bouwsector, maar ook de huidige XR-toepassingen en de drempels die er vandaag nog zijn voor extended reality in de bouw kwamen uitgebreid aan bod.

Verdwijnen ploegbazen met plannen stilaan uit beeld?

Wie voorbij werken aan de Vlaamse snelwegen passeert en er een ploegbaas met plannen in de hand opmerkt, kijkt beter nog eens heel goed. Want zo'n type ploegbaas is vandaag een uitzondering op de regel. Op het gebied van ontwerpen is de 'Building Information Model'-methodologie (BIM) uit de gebouwsector ook naar de infrastructuurwerken overgewaaid. Dat leren deelnemers aan het digitalisatietraject binnen Boost Bouw Limburg, een project van POM Limburg en Embuild Limburg. Door BIM wordt er efficiënt gecommuniceerd in alle fases van het bouwproces. Geen dubbel werk, minder fouten, minder faalkosten, meer overzicht. Het proces van digitalisering in de wegenbouw en infrastructuurwerken staat vandaag nog in de kinderschoenen. Maar om succesvol met BIM te werken, moet

iedereen mee op de kar springen: studiebureaus, opdrachtgevers en ook de werknemers. Via Boost Bouw Limburg zetten de projectpartners zich daarom onder meer in voor de digitalisering van de Limburgse bouwsector.

DE TOEKOMST VAN DE GEZONDHEIDSZORG IS DIGITAAL

Digitalisering in de gezondheidszorg, dat is al lang geen van-ons-bedshow meer. Neem nu een zwangere vrouw die door de slimme opvolging via haar digitale horloge gealarmeerd wordt door het klinisch monitoringscentrum over haar stijgende bloeddruk, wat kan wijzen op zwangerschapsvergiftiging. Digitalisering zorgt in dit voorbeeld voor een betere zorgkwaliteit. En dat is waar de Health Campus Limburg DC - een samenwerking tussen kennisinstellingen, ziekenhuizen en bedrijven - aan werkt. Het is een onderdeel van een innovatief zorgecosysteem waaraan we in Limburg meebouwen.

Onze gezondheidszorg staat onmiskenbaar voor een aantal grote uitdagingen met de vergrijzing en de toename van chronische aandoeningen in het achterhoofd. De stijgende zorgkosten en het toenemende personeelstekort doen daar nog een schepje bovenop. Reden te meer om de zorg van de toekomst innovatief vorm te geven. Digitalisering is daarbij een belangrijk hulpmiddel, waar zowel zorgverleners als patiënten de vruchten van plukken op het vlak van efficiëntie, patiëntgerichtheid, betrokkenheid en toegankelijkheid. En dat vooral in preventieve zorg - zoals de case van de zwangere dame - met gecertificeerde gezondheidsapps en wearables die burgers helpen bij het

monitoren van hun gezondheid. Door in te zetten op preventie kunnen we behandelkosten reduceren en de druk op de zorgsector verlichten. We mogen daarbij de uitdagingen, zoals dataveiligheid of digitale ongelijkheid, zeker niet miskennen en moeten tegelijk het potentieel voor de zorg en het welzijn van de burgers aanboren.

Het is op die vraagstukken dat een innovatiesysteem antwoorden moet bieden. Door kennisinstellingen, de zorgsector en het bedrijfsleven samen te brengen, komen we tot een betere en efficiëntere zorg voor burgers, en helpen we zorgverleners bij het nemen van weloverwogen beslissingen. In de ontwikkeling van Health Campus Limburg DC bundelen we de krachten in zorginnovatie en bouwen we verder aan Limburg als leidend zorglabo met impact op de wereld.

Digitalisering zorgt voor een betere zorgkwaliteit, en dat is waar de Health Campus Limburg DC aan werkt.

Health Campus Zorginnovatiefonds stimuleert innovatie in gezondheidszorg

POM Limburg en UHasselt lanceren het Health Campus Zorginnovatiefonds, een nieuw programma dat innovaties in de gezondheidszorg stimuleert. De zorgsector wordt vandaag geconfronteerd met tal van uitdagingen, zowel rond personeel, technologie als processen. Zorgorganisaties moeten voortdurend inspelen op nieuwe noden, en tegelijkertijd innoveren. Daarna moeten die innovaties zo snel mogelijk hun weg vinden naar de praktijk. Via het Health Campus Zorginnovatiefonds maken vijf projecten van zorgorganisaties aanspraak op een financiële vergoeding en inhoudelijke ondersteuning door het nieuwe simulatie- en innovatielab van UHasselt, THINK3. Die financiële duw in de rug komt er met de steun van het provinciebestuur via een fonds van zo'n 200.000 euro. POM Limburg fungeert daarbij als coördinator.

Health Campus en Osaka Bio Headquarters bevestigen samenwerking tijdens prinselijke missie

Tijdens de prinselijke missie onder leiding van prinses Astrid en Vlaams minister-president Jan Jambon sloot Health Campus Limburg een samenwerkingsovereenkomst af met Osaka Bio Headquarters, de biowetenschappelijke netwerkorganisatie van de Japanse provincie Osaka. Met de Health Campus hebben POM Limburg en UHasselt de ambitie een nieuwe vuurtorenlocatie te creëren voor zorginnovatie in Vlaanderen en daarbuiten. Om haar ecosysteem te versterken, gaat de campus nu een eerste internationale samenwerking aan. Met het oog op innovatie en startend vanuit de regionale werking, doelt de samenwerking met Osaka Bio Headquarters vooral op internationale kennisuitwisseling. De ecosystemen van de twee instellingen zijn bovendien complementair: terwijl Osaka kennismaakt met een dynamisch, jong ecosysteem, leert de Health Campus van een ervaren partner. Daarnaast krijgen de Limburgse campusbewoners toegang tot een grotere internationale markt.

Health-software leert met elkaar praten

Op dit moment gebruikt elke zorgverlener een ander softwaresysteem, en dat bemoeilijkt de communicatie tussen het zorgteam en de patiënt. Daarom riep POM Limburg, samen met partners, een EFRO-project rond digitale patiëntgegevens in het leven. Gezondheidszorg wordt een steeds complexer verhaal. Afstemming tussen het zorgteam rond de patiënt zoals de huisarts, apotheker, gezinszorg, thuisverpleging, ziekenhuis en patiënt zelf is cruciaal. Daarvoor moeten de patiëntgegevens ook gemakkelijker gedeeld kunnen worden. De verschillende softwarepakketten moeten dus met elkaar praten, en dat doen ze dankzij het EFRO 1302-project. Onder meer medewerkers van Ferm Thuiszorg kunnen vandaag ook verpleegkundige gegevens raadplegen. Het proefproject is nu afgerond, en de aanbevelingen worden opgeschaald naar Vlaanderen.

Tongeren krijgt gezondheids-campus

Op de Tongerse Julianussite komt een gloednieuwe gezondheids-campus. De site, gelegen in het stadscentrum, kampt al enige tijd met leegstand. Om er een nieuwe invulling aan te geven, klopte het Tongerse stadsbestuur aan bij POM Limburg. In samenwerking met dat stadsbestuur en AZ Vesalius werkte POM Limburg een studie uit rond de verdere campusontwikkeling. Zo kreeg het concept van een gezondheids-campus concreet vorm. De campus creëert niet alleen ruimte voor lokale zorgverleners, welzijnswerkers, maar ook aan commerciële organisaties, zoals voedings- en sportwinkels, fitnessclubs en horeca. Dat maakt van de campus in Tongeren zowel nationaal als internationaal een echte voorloper. Bovendien is op dit moment bijna één op vijf Limburgers tewerkgesteld in de gezondheidszorg. Op korte termijn worden de eerste activiteiten opgestart.

POM Limburg promoot met FIT Health Campus op BIO International Convention San Diego

POM Limburg trok de Atlantische Oceaan over om op de internationale health-beurs BIO International Convention in San Diego te participeren aan het Belgisch paviljoen van Vlaams handelsagentschap FIT. Het doel voor het Welkommanagement-team van POM Limburg? Nieuwe contacten in de biotechnologische en 'life sciences'-industrie leggen. Maar de beursdeelname is vooral een kans om Health Campus Limburg op de kaart te zetten en te promoten bij grote, internationale bedrijven. Staan ook op het Belgisch paviljoen: nieuwe Health Campusbewoner Rejuvenate Biomed en klinische onderzoeksorganisatie InnoSer. De ambitie is om aan dat lijstje nog een aantal grote namen toe te voegen.

HIGHTECH-OPLOSSINGEN EN EEN MULTIMODALE SHIFT BEPALEN DE TOEKOMST VAN DE LOGISTIEK

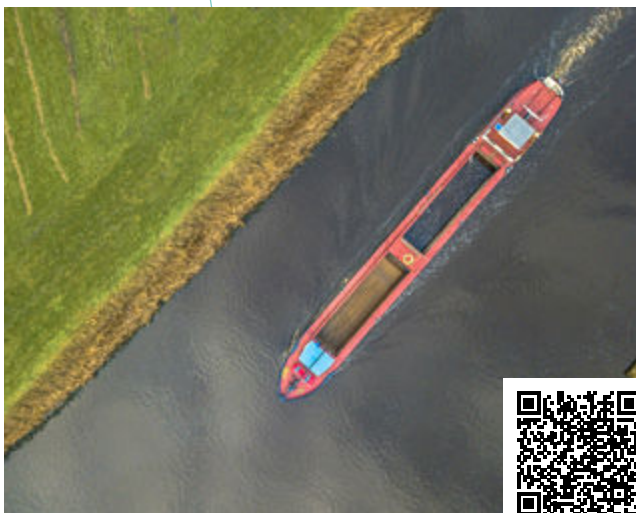
Automatisering en digitalisering: het zijn de twee trends met de grootste impact op efficiëntie en kostenbeheersing én bieden een gedeeltelijk antwoord op het gebrek aan arbeidskrachten. AI ligt dat in de realiteit toch vaak anders. Denk aan COVID-19, de blokkering van het Suezkanaal en de oorlog in Oekraïne. De logistieke sector heeft geleerd dat de tijd van minimale voorraden en just-in-timelevering achter ons ligt. Automatisering? Zeker. Maar wel met de nodige flexibiliteit en veerkracht om het hoofd te bieden aan snel veranderende omstandigheden. Mens en machine moeten nauwer dan ooit samenwerken door de exponentiële groei in doorbraaktechnologieën zoals AI, 5G en robotica.

Ook ons transport nemen we best onder de loep. Innovatieve concepten zoals autonome voer- en vaartuigen bieden mogelijkheden om economisch minder interessante trajecten, zoals de kleinere waterwegen of stadscentra voor logistieke doelen, in gebruik te houden. We onderzochten het

toekomstpotentieel van deze innovatie voor de kanalen in Noord-Limburg en blijven ook inzetten op het intensievere gebruik van het spoor en de binnenvaart in de regio. Met een verwachte toename van het verkeersvolume met 40 procent tegen 2050 zal ons wegennetwerk - zonder ingrijpende acties - anders gewoon dichtslibben.

Onze voer- en vaartuigen moeten ook snel vergroenen. Elektrische vrachtwagens zijn hiervoor maar een gedeeltelijke oplossing. Het zal een én-énverhaal worden, waarbij we ook inzetten op alternatieve energiebronnen. Omdat logistiek niet stopt aan de provinciegrenzen, werken we samen met partners uit ons sterk (internationaal) netwerk, innovatieve start-ups en industriële spelers om te timmeren aan de weg naar een klimaatneutrale sector.

17 havens verduurzamen Limburgse binnenvaart

Begin oktober 2022 vond het jaarcongres van de Nationale Vereniging van Binnenhavens in Venlo plaats. Een dertigtal organisaties - waaronder POM Limburg - kondigden er hun ambitie aan om het Blueports-project verder uit te rollen, een samenwerking tussen zeventien binnenhavens aan de Maas in Nederland en het Albertkanaal in België. In een duurzaam verhaal is samenwerking in de logistieke keten en over de landsgrenzen heen dan ook essentieel. Daarbij zijn binnenhavens een belangrijke schakel. POM Limburg stapt mee in het Blueports-project om de transitie naar een duurzame en digitale binnenvaart te versnellen. Het doel van het Blueports-project is dan ook om de uitdagingen voor de toekomst gezamenlijk aan te pakken.

Onbemande schepen als oplossing voor tekort vrachtwagenchauffeurs

Het schrijnend tekort aan vrachtwagenchauffeurs leidt tot steeds meer problemen in de bevoorradingsketen. Maar ook de totale verzadiging van de wegen en het tekort aan grondstoffen dwingen ons tot een modal shift. Onbemande schepen kunnen een oplossing bieden, zo blijkt uit een studie van TRI-VIZOR, KU Leuven en Transport & Mobility Leuven in opdracht van POM Limburg. Onbemand varen laat kleine schepen toe om slechts één bemanningslid aan boord te hebben in plaats van twee. De schepen varen onder begeleiding van een kapitein aan wal, die meerdere schepen tegelijk kan superviseren. Uit de studie blijkt dat met de invoering van autonome innovaties de binnenvaart in veel gevallen een interessantere transportmodaliteit is dan wegvervoer, zowel qua kostprijs als qua maatschappelijke impact. Er zijn wel een aantal voorwaarden, zoals de aanpassing van het regelgevend kader en zeer degelijke infrastructuur.

Mens en machine moeten nauwer dan ooit samenwerken door de exponentiële groei in doorbraaktechnologieën zoals AI, 5G en robotica.

Datagedreven supply chains focuspunt Logistiekdag

In april 2022 organiseerde POM Limburg op C-mine in Genk de Logistiekdag. Het centrale thema: datagedreven supply chains. Die zijn efficiënter, en kosten daarom ook minder. Bovendien biedt data na analyse een onverbiddelijk inzicht in de kwaliteit van processen. Deelnemers gingen op inspiratiebezoek bij logistieke topbedrijven, zoals H.Essers en Scania Parts Logistics. Daarna woonden ze een seminarie bij van toonaangevende experts zoals onder meer Stijn Bijmens (Cegeka) en Yannick Van Heers (Amazon). Heel wat logistieke spelers vinden het een uitdaging om de theorie rond datagedreven supply chains om te zetten in de praktijk. De Logistiekdag heeft als doel om die vraagstukken samen aan te pakken.

Eerste Limburgse editie van LogiLAUNCH geslaagd

Voor het eerst vond het matchmakingevent LogiLAUNCH plaats op Limburgse bodem, en die eerste Limburgse editie was meteen een succes. Eind 2021 zette ook POM Limburg - als eerste Vlaamse start-uppartner - haar schouders onder het project en trok zo het event naar Thor Park. Daar brachten POM Limburg en innovatieplatform voor de logistieke sector VIL start-ups en mature bedrijven uit de sector samen. LogiLAUNCH biedt start-ups een platform aan om hun ideeën te pitchen aan mature logistieke bedrijven. Daarna krijgen ze de kans om met elkaar te speeddaten. Het is de ambitie van de partners om zo nieuwe samenwerkingen te creëren. Het event leverde de aanwezigen dan ook enkele waardevolle opportuniteiten op, zo blijkt uit een bevraging achteraf.

MET HET ECONOMISCHE TOEKOMSTPLAN SALKTURBO FIETST LIMBURG BINNENKORT IN HET EUROPESE KOPPELTON

Met het economische toekomstplan SALKturbo schakelt het provinciebestuur een versnelling hoger. Het nieuwe, toekomstgerichte actieplan moet de Limburgse economie duurzaam versterken en versnellen. In 2022 lanceerde EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) haar programma voor 2021-2027. Bij die lancering kwam een enveloppe van 109 miljoen euro vrij voor de transitieregio Limburg. EFRO lanceerde haar eerste oproepen vervolgens in september 2022. De focus lag op het versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, het aanscherpen van vaardigheden via opleiding en demonstratieprojecten, hernieuwbare energie én duurzame stedelijke mobiliteit.

De SALKturbo-taskforce zette in 2022 het licht op groen voor zestien SALKturbo-projecten. Een deel hiervan maakt aanspraak op EFRO-middelen. Maar heel wat ambities en projecten uit SALKturbo komen niet in aanmerking voor dit Europese geld. Daarvoor is het enerzijds wachten op Europa WSE voor de arbeidsmarktgerelateerde projecten, anderzijds vallen projecten rond ondernemerschap uit de boot bij EFRO. Voor beide thema's ondersteunt de provincie projecten die passen binnen hun beleid en zetten we op die manier kracht bij de Limburgse prioriteiten.

POM Limburg start vanuit haar regierol een samenwerking met de werkgeversorganisaties om binnen het domein 'ondernemerschap' de SALKturbo-projecten mee vorm te geven. Een mooi voorbeeld is het project XR-huis, dat bedrijven moet helpen om hun innovatie- en concurrentiekracht te verhogen door het gebruik van eXtended Reality.

SALKturbo-project 'XR-huis' verhoogt bedrijfsinnovatie door eXtended Reality

Bedrijven helpen om hun innovatie- en concurrentiekracht te verhogen door XR-technologie te gebruiken. Dat is het doel van het SALKturbo-project XR-huis, dat de expertise over eXtended Reality van alle Limburgse kennisinstellingen bundelt. Toepassingen van nieuwe technologieën zoals AR, VR en MR zorgen voor een nog grotere innovatie- en competitiviteitssprong in vele sectoren, zoals maak, zorg, logistiek en bouw. Die technologieën betekenen een grote meerwaarde in het productieproces en het opleiden van medewerkers. Het XR-huis wordt uitgebouwd als een onestopshop waar bedrijven terecht kunnen voor diverse digitale vraagstukken. Via tal van proof-of-concepts en demonstraties ontdekken ze wat voor hen de

mogelijkheden zijn. Zo is er een snellere toepassing in het bedrijfsleven en wordt economische groei in Limburg gestimuleerd. Het project heeft een totaalbudget van 2,3 miljoen euro, waarvan 823.000 euro vanuit de provincie Limburg.

Taskforce SALKturbo keurt 16 nieuwe hefboomprojecten goed

De SALKturbo-taskforce zette het licht op groen voor zestien nieuwe projecten die passen binnen de overkoepelende SALKturbo-strategie. Die moet Limburg inclusiever, digitaler, duurzamer en competitiever maken. Daarmee staat de teller na drie beoordelingsrondes op 61 goedgekeurde projecten. De nieuwe projecten moeten de groei van de Limburgse economie versnellen. Samen vertegenwoordigen ze een investeringsvolume van 192 miljoen euro. Meer dan de helft daarvan gaat uit naar de ontwikkeling van economische themacampussen in speerpuntsectoren bouw, maak, health en logistiek. Vijf dossiers overschrijden zelfs de investeringskaap van 15 miljoen euro: Bouwcampus, Health Campus, SmartPort Limburg, Open Thor Living Lab en masterplan PXL. Dat is niet toevallig, want een campus verbindt. De sterke wisselwerking tussen onderzoek, innovatie, ondernemerschap en opleiding is nodig voor een toekomstgerichte economie.

Met het economische toekomstplan SALKturbo schakelt het provinciebestuur een versnelling hoger.

Provinciebestuur zet turbo op SALKturbo

Limburg gaat voluit voor inclusie, opleidingen en ondernemerschap. Gedeputeerde Tom Vandeput heeft dan ook 3,5 miljoen euro vrijgemaakt om een aantal goedgekeurde SALKturbo-projecten te realiseren. Hierdoor gaan opnieuw dertien projecten met een totale investering van 6 miljoen in uitvoering. Eind 2022 bleek dat bepaalde werkingsprojecten niet meer in aanmerking komen voor Europese middelen. Een streep door de rekening van SALKturbo, gezien verschillende ambitielijnen op die werkingsprojecten gericht zijn. Het provinciebestuur heeft daarom middelen uit haar hefboomfonds vrijgemaakt voor deze projecten. Midden 2023 worden de eerste Europese goedkeuringen van EFRO voor een aantal belangrijke SALKturbo-projecten verwacht.

PARTICIPATIES

POM Limburg zette in 2022 haar participaties in bedrijfsinfrastructuur verder. Voor de NV Wetenschapspark Limburg kreeg de strategische heroriëntering van de vennootschap verder invulling door de actieve rol in de campusontwikkeling in Diepenbeek, en werd de nodige voorbereiding voorzien voor de strategische herschikking van het aandeelhouderschap naar vier aandeelhouders: POM Limburg als belangrijke meerderheidsaandeelhouder, en daarnaast UHasselt, PXL en UCLL. Verder participeerde POM Limburg aan NV Campus EnergyVille, NV Life Sciences Development Campus (BioVille) en NV Corda Campus. Voor wat betreft de participatie in NV DronePort werd besloten tot strategische exit uit deze vennootschap, waarbij een belangrijke partner samen met de andere aandeelhouders zal bijdragen tot de ontwikkeling van deze vennootschap.

In het kader van de realisatie van het Prioritair Bedrijventerrein te Oudsbergen heeft POM Limburg in 2022 ook de nodige transacties afgerond met haar projectvennootschap die een belangrijke grondpositie aanhield in het projectgebied voor deze ontwikkeling.

Tot slot heeft POM Limburg ook een minderheidsparticipatie genomen in NV Thor Park, om haar bijdrage te leveren bij de ontwikkeling van het Wetenschapspark te Genk en de verdere uitbouw van de infrastructuur.

BIJLAGE I: SAMENSTELLING RAAD VAN BESTUUR EN DIRECTIECOMITÉ POM LIMBURG

Samenstelling op datum van 22.05.2023

De leden van het Directiecomité worden aangeduid met (*)

Ontslagnemend (**)

Provinciaal gedeputeerde van Economie

Tom Vandeput (*) CD&V
Voorzitter POM Limburg

Publieke sector

Jochen Schuermans (*) N-VA
Ondervoorzitter POM Limburg
Raf Truyens (*) CD&V
Luc Wouters CD&V
Stefan Govaerts CD&V
Leo Joosten (*) Vlaams Belang
Danny Deneuker Vooruit
Frank Dewael (*) Open Vld
Marleen Kauffmann (*) CD&V
Anniek Nagels CD&V
Jean-Paul Peuskens (*) Vooruit
Marc Vereecken N-VA
Ismail Ayed N-VA

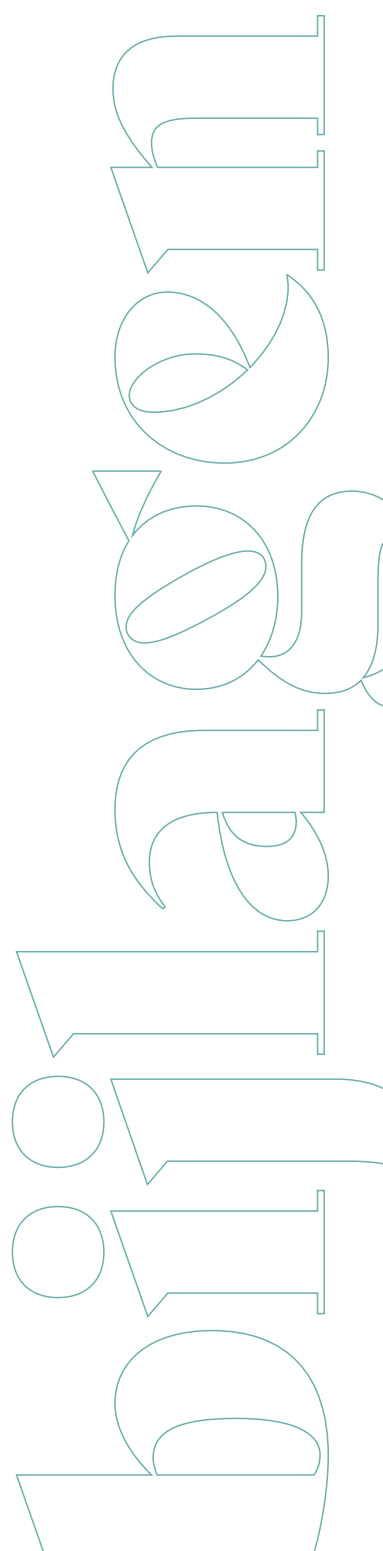
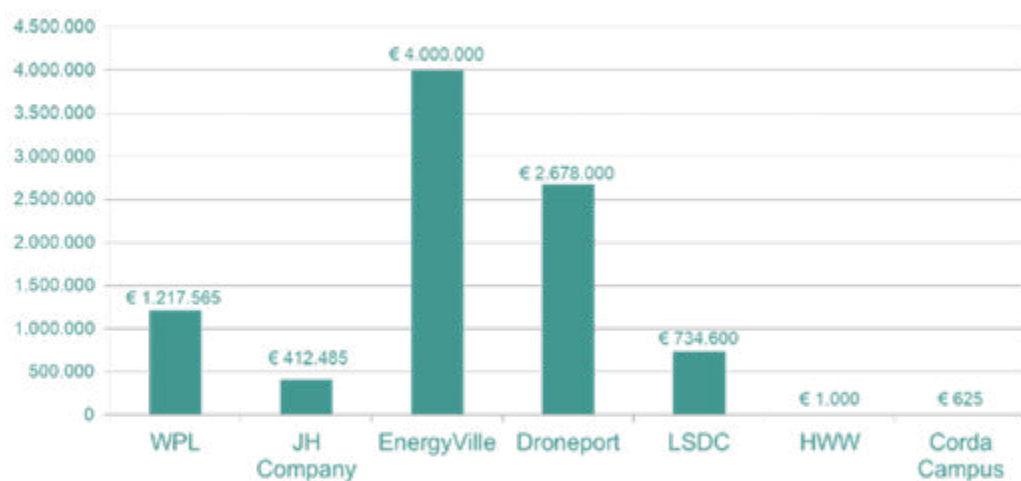
Werkgeversorganisaties

Hendrik Essers VOKA-KvK Limburg
Karin Van De Velde VOKA-KvK Limburg
Johann Leten (*) VOKA-KvK Limburg
Geert Lambrechts (*) UNIZO Limburg (i.s.m. VKW Limburg)
Ruben Lemmens VKW Limburg
Peter Bruggen (*) Boerenbond

Werknemersorganisaties

Joke Man (*) ACV Limburg
Nele Vanoevelen ACV Limburg
Ine Berben (**) ACV Limburg
Ruth Vaes ACV Limburg
Rohhny Champagne (**) ABVV Limburg
Pierre Vrancken (*) (**) ABVV Limburg

BIJLAGE II: PARTICIPATIES POM LIMBURG IN BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR 2022

DE TOEKOMST WAAIT HET KRACHTIGST IN LIMBURG.

De vriendelijkste plek om te werken,
ondernemen, innoveren en excelleren.

www.pomlimburg.be

pom

Limburg
economisch
versnellen